

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2006

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Financiën over *CAF-onderzoeken bij in de inkomstenbelasting* (ingezonden 10 januari 2020).

Antwoord van Staatssecretaris **Vijlbrief** (Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst), mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 10 maart 2020).

Vraag 1

Kent u de zaak van de «sjoemelfiscalisten» uit Hoorn die hoofdzakelijk mensen met een laag inkomen en vaak een migratieachtergrond hebben bijgestaan in hun belastingaangifte?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Waarom is hun zaak, waarin zij worden aangemerkt als plegers van systeemfraude, nog niet voorgekomen? Erkent u dat hiermee hun schuld of onschuld niet bewezen kan worden en zij hiermee belemmerd worden in de uitvoering van hun beroep?

Antwoord 2

Deze zaak is in behandeling bij het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie. In deze zaak moet de vervolgingsbeslissing nog worden genomen. Omdat deze zaak nog in behandeling is, kunnen er verder geen mededelingen over worden gedaan.

Vraag 3

Voor welk deel van hun cliënten geldt dat zij de gevraagde bewijsstukken niet konden produceren toen verzwaarde bewijslast bij hen is opgelegd? Wat is er met hen gebeurd en hoe groot zijn sancties bij hen geweest? Doet de commissie Donner onderzoek naar misstanden bij deze groep?

¹ Noordhollands Dagblad, 21 maart 2017, https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20180921_7475165/sjoemelfiscalist-de-cel-in?utm_source=google&utm_medium=organic

Antwoord 3

Vanwege de geheimhoudingsplicht in artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen kan ik geen antwoorden verstrekken waarin wordt verwezen naar feiten die zien op (individuele) belastingplichtigen. Wel kan waar mogelijk worden aangegeven hoe in het algemeen wordt gehandeld bij de beoordeling van een aangifte inkomensheffingen waarin aftrekposten zijn opgevoerd. Er moet dan door de belastingplichtige aannemelijk worden gemaakt dat er recht op de aftrekpost bestaat. Als geen stukken kunnen worden overgelegd en de opgevoerde aftrekpost ook niet op andere wijze aannemelijk kan worden gemaakt, dan heeft dit als consequentie dat de gevraagde aftrek op dat punt niet zal worden verleend. Verzwaring van de bewijslast zoals genoemd in de vraagstelling houdt in dat de opgegeven (aftrek)post overtuigend moet worden aangetoond en kan slechts in een beperkt aantal situaties en onder strikte voorwaarden worden toegepast. De commissie Donner kijkt naar toeslaggerelateerde zaken, en doet daarom geen onderzoek naar deze groep.

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat Werkkollektief Hoorn is aangemerkt als facilitator in een CAF-zaak? Zo ja, om welke CAF-zaak gaat het, hoeveel gedupeerden zijn er en hoe is men tot een verdenking gekomen? Kunt u bevestigen dat op basis van algoritmen tot een verdenking is gekomen?² Wat is de reden dat u geen poging doet hun schuld te bewijzen en waarom ontnemt u hen daarmee de mogelijkheid hun onschuld te bewijzen?

Antwoord 4

Vanwege de geheimhoudingsplicht in artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen kan ik niet ingaan op de concrete omstandigheden van specifieke gevallen. Ook kan geen concrete informatie worden verstrekt over methoden en werkwijzen, omdat deze informatie de toezichtstrategie van de Belastingdienst raakt. In zijn algemeenheid kan wel het volgende worden opgemerkt ten aanzien van het gebruik van risicoselectie bij vermoedens van mogelijke fraude. De Belastingdienst wordt in zijn toezichtprocessen ondersteund door automatisering en maakt daarbij gebruik van risicoselectie. Signalen vanuit deze risicoselectie kunnen echter nooit direct leiden tot de conclusie dat er sprake is van een verdenking (van fraude). Deze signalen uit de risicoselectie kunnen wel een begin vormen van een vermoeden van mogelijke fraude. Dit geldt ook voor signalen uit andere bronnen. Dergelijke signalen worden altijd eerst nader onderzocht door een medewerker van de Belastingdienst. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek overweegt de Belastingdienst eventuele vervolgstappen.

Vraag 5

Op welke wijze kunnen de belastingconsulenten toch hun recht halen als de openbaar aanklager niet overgaat tot vervolging of sepot? Bestaat hier een verjaringstermijn voor?

Antwoord 5

Belastingconsulenten kunnen een civiele vordering instellen. De verjaringstermijn hiervoor is op grond van artikel 3:310, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, 5 jaar nadat de belastingconsulenten bekend zijn geraakt met hun eventuele schade en de daarvoor aansprakelijke persoon. Een verdachte kan het bij de strafrechter kenbaar maken, als hij of zij vindt dat het Openbaar Ministerie te lang wacht met het nemen van een besluit over het doorzetten van de vervolging, of het seponeren van een zaak. Op grond van artikel 29f van het Wetboek van Strafvordering (Sv) kan de strafrechter verklaren dat de zaak geëindigd is, indien hij of zij de mening van de verdachte deelt. Zo'n verzoek kan alleen worden ingediend als de vervolging reeds is aangevangen. Een vervolging kan onder andere starten met het uitbrengen van de dagvaarding, of door een doorzoeking ter inbeslagneming.

² Telegraaf, 21 maart 2017, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/80579/beroepsverbod-voor-belastinggoochelaar>

Als de strafrechter verklaart dat de strafzaak beëindigd is, kan de gewezen verdachte bij de strafrechter verzoeken om schadevergoeding wegens ten onrechte ondergane in verzekeringstelling en voorlopige hechtenis (artikel 533 Sv) en om vergoeding van door hem gemaakte kosten, zoals bijvoorbeeld advocatenkosten (artikelen 529 en 530 Sv). Een verzoek moet worden ingediend binnen drie maanden na de beëindiging van de strafzaak.

Vraag 6

Wat wordt er bij de Belastingdienst gedaan met de diverse uitspraken van de Kamer en toezeggingen van de regering dat beslissingen door de mens moeten worden genomen en dat toezicht op het gebruik van algoritmen in beoordeling moet worden versterkt? Heeft de motie Verhoeven/Van der Molen om een meldplicht voor ingrijpende algoritmen in te stellen reeds tot beleidswijzigingen geleid?³

Antwoord 6

De Belastingdienst wordt in zijn toezichtprocessen ondersteund door automatisering en maakt in zijn toezicht op aangifte gebruik van risicoselectie. Bij de ontwikkeling van deze risicoselectie worden waarborgen in acht genomen op het gebied van onder andere privacy, non-discriminatie, informatiebeveiliging en auditeerbaarheid.

Als de risicoselectie leidt tot een voornemen om van de aangifte af te wijken, krijgt de burger de gelegenheid om hier op te reageren voordat het besluit daadwerkelijk genomen wordt. In principe worden deze besluiten door een belastingmedewerker genomen. Er zijn echter gevallen waarin informatie uit de aangifte automatisch gecorrigeerd wordt. Het gaat hier om gevallen, waarin uit contra-informatie van de Belastingdienst, van bijvoorbeeld werkgevers, volgt dat de aangifte niet klopt. De burger ontvangt hiervan een vooraankondiging en kan hierop reageren, voordat deze automatische correctie in zijn of haar nadeel wordt doorgevoerd.⁶ Door deze manier van behandelen is er altijd sprake van menselijke tussenkomst. Ook voor wat betreft de beslissingen op bezwaar- en verzoekschriften is er altijd sprake van menselijke tussenkomst als er afgeweken wordt van hetgeen door de burger wordt gevraagd.

Mede naar aanleiding van de motie van de leden Verhoeven en Van der Molen hebben de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en voor Rechtsbescherming op 20 december 2019 het onderzoeksrapport «Toezicht op gebruik van algoritmen door de overheid» aangeboden aan uw Kamer.⁷ In dit rapport bevelen de onderzoekers aan geen meldplicht te introduceren voor ingrijpende algoritmen. In de kabinetsreactie op het rapport zullen voornoemde ministers op deze en de overige aanbevelingen van de onderzoekers nader ingaan.

³ Kamerstuk 26 643, nr. 632

⁶ Zie hierover ook: Kamerstuk 31 066, nr. 368, blz. 5.

⁷ Kamerstuk 26 643, nr. 657.